

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ షష్ఠ కాణ్డే పంచమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ ఇన్తో వృత్రాయ వజ్రముదయచ్ఛథన్ వృత్తో వజ్రాదుద్యతాదబిభేధ్సోఽబ్రవీన్నా
మే ప్ర హారస్తి వా ఇదం మయి వీర్యం తత్తే ప్ర దాస్యామీతి తస్మా ఉక్త్యం
ప్రాకయచ్ఛతస్మై ద్వితీయముదయచ్ఛథ్సోఽబ్రవీన్నా మే ప్ర హారస్తి వా ఇదం మయి
వీర్యం తత్తే ప్ర దాస్యామీతి [౧] తస్మా ఉక్త్యమేవ ప్రాకయచ్ఛతస్మై
తృతీయముదయచ్ఛత్తం విష్ణురన్వతిష్ఠత జహీతి సోఽబ్రవీన్నా మే ప్ర హారస్తి వా ఇదం
మయి వీర్యం తత్తే ప్ర దాస్యామీతి తస్మా ఉక్త్యమేవ ప్రాకయచ్ఛత్తం నిర్మాయం
భూతమహన్ యజ్ఞో హి తస్య మాయాఽఽసీద్యదుక్తో గృహ్యత ఇన్ద్రియమేవ [౨]
తద్వీర్యం యజమానో భ్రాతృవ్యస్య వృజ్ఞ ఇన్ద్రియ త్వా బృహద్వతే వయస్వత
ఇత్యాహేన్ద్రియ హి స తం ప్రాయచ్ఛతస్మై త్వా విష్ణవే త్వేత్యాహ యదేవ
విష్ణురన్వతిష్ఠత జహీతి తస్మాద్విష్ణుమన్వాభజతి త్రిర్నిర్గృహ్యతి త్రిర్హి స తం తస్మై
ప్రాకయచ్ఛదేష తే యానిః పునర్హవిరసీత్యాహ పునఃపున- [౩] ర్హ్యస్మాన్నిర్గృహ్యతి
చక్షుర్వా ఏతద్యజ్ఞస్య యదుక్త్యస్తస్మాదుక్త్యగ్ం హుతగ్ం సోమా అన్వాయన్తి తస్మాదాత్మా
చక్షురస్వేతి తస్మాదేకం యన్తం బహవోఽను యన్తి తస్మాదేకో బహూనాం భద్రో భవతి
తస్మాదేకో బహ్వర్జాయా విన్దతే యది కామయేతాఽధ్వర్యురాత్మానం
యజ్ఞయశసేనాఽర్పయేయమిత్యన్తరాఽఽహవనీయచ్ఛ హవిర్ధానచ్ఛ తిష్ఠన్నవ నయే- [౪]
దాత్మానమేవ యజ్ఞయశసేనాఽర్పయతి యది కామయేత యజమానం
యజ్ఞయశసేనాఽర్పయేయమిత్యన్తరా సదోహవిర్ధానే తిష్ఠన్నవ నయేద్యజమానమేవ
యజ్ఞయశసేనాఽర్పయతి యది కామయేత సదస్యాన్ యజ్ఞయశసేనాఽర్పయేయమితి

సద ఆలభ్యాఽవ నయేథ్సదస్యాసేవ యజ్ఞయశసేనాఽర్చయతి॥[౫]

ఇతీన్ద్రియమేవ పునఃపునర్నయేత్త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ॥6.5.1॥

ఆయుర్వా ఏతద్యజ్ఞస్య యద్ధ్రువ ఉత్తమో గ్రహాణాం గృహ్యతే తస్మాదాయుః
ప్రాణానాముత్తమం మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా ఇత్యాహ మూర్ధానమేవైనగ్ం
సమానానాఙ్కరోతి వైశ్వానరమృతాయ జాతమగ్నిమిత్యాహ వైశ్వానరగ్ం హి
దేవతయాఽఽయురుభయతోవైశ్వానరో గృహ్యతే తస్మాదుభయతః ప్రాణా
అధస్తాచ్ఛోపరిష్టాచ్ఛార్ధిన్ఽస్యే గ్రహ గృహ్యన్తేఽర్ధి ధ్రువస్తస్మా- [౬]
దర్ధ్యవాజ్ఞప్రాణోఽస్యేషాం ప్రాణానాముపోష్టేఽస్యే గ్రహః సాద్యన్తేఽనుపోష్టే
ధ్రువస్తస్మాదస్థాఽన్యాః ప్రజాః ప్రతితిష్ఠన్తి మాగ్ంసేనాఽన్యా అసురా వా ఉత్తరతః పృథివీం
పర్యాచికిర్షన్తాం దేవా ధ్రువేణాఽదృగ్ంహన్తద్ధ్రువస్య ధ్రువత్వం యద్ధ్రువ ఉత్తరతః
సాద్యతే ధృత్యా ఆయుర్వా ఏతద్యజ్ఞస్య యద్ధ్రువ ఆత్మా హోతా యద్ధోతృచమసే
ధ్రువమవనయత్యాత్మన్నేవ యజ్ఞస్యా- [౭] ఽఽయుర్దధాతి పురస్తా దుక్థస్యాఽవనీయ
ఇత్యాహుః పురస్తాద్ధ్యాయుషో భుజ్కే మధ్యతోఽవనీయ ఇత్యాహుర్మధ్యమేన హ్యాయుషో
భుజ్కే ఉత్తరార్ధేఽవనీయ ఇత్యాహురుత్తమేన హ్యాయుషో భుజ్కే పైశ్వదేవ్యామృచి
శస్యమానాయామవ నయతి పైశ్వదేవ్యో వై ప్రజాః ప్రజాస్వేవాఽఽయుర్దధాతి॥[౮]

ధ్రువస్తస్మాదేవ యజ్ఞస్యైకాన్న చత్వారిగ్ంశచ్చ॥6.5.2॥

యజ్ఞేన వై దేవాః సువర్గం లోకమాయన్తేఽమన్యన్త మనుష్యా నోఽన్వాభవిష్యన్తీతి తే
సంవత్సరేణ యోపయిత్వా సువర్గం(లోకమాయన్తమృషయ ఋతుగ్రహైరేవాఽను
ప్రాజానన్ యదృతుగ్రహ గృహ్యన్తే సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్యై ద్వాదశ గృహ్యన్తే

ద్వాద॑శ మా॒సాః సం॑వత్స॒రః సం॑వత్స॒రస్య ప్ర॑జ్ఞాత్వై॒త్య స॒హ ప్ర॑థ॒మౌ గృ॑హ్యేతే స॒హోత్త॑మా
 తస్మాద్ద్వా॑ద్వా॒వృతా॑ ఉ॒భయ॑తో॒ముఖ॑మృతుపాత్రం భ॒వతి కో [౯] హి తద్వే॒ద యత
 ఋతూ॑నాం ముఖ॑మృతునా ప్రే॒ష్ఠేతి॑ షట్కృ॒త్వ ఆ॒హ షడ్వా॑ ఋతవ ఋతూనే॒వ
 ప్రే॒ణాత్యృ॑తుభిరితి చతుశ్చతుష్పద ఏ॒వ ప॒శూన్ప్రే॒ణాతి ద్విః పు॑నర్ఋతునాఽహ ద్విపద
 ఏ॒వ ప్రే॒ణాత్యృ॑తునా ప్రే॒ష్ఠేతి॑ షట్కృ॒త్వ ఆ॒హర్తు॑భిరితి చతుస్తస్మాచ్ఛతుష్పాదః పశవ
 ఋతూ॑నుప జీ॒వన్తి ద్విః [౧౦] పు॑నర్ఋతునాఽహ తస్మాద్ద్విపాదశ్చతుష్పదః పశూనుప
 జీ॒వన్త్యృ॑తునా ప్రే॒ష్ఠేతి॑ షట్కృ॒త్వ ఆ॒హర్తు॑భిరితి చతుర్ద్విః
 పు॑నర్ఋతునాఽహోఽక్రమణమే॒వ తథ్నే॑తుం యజమా॒నః కు॑రుతే సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్య
 స॒మ॒ష్టై నాఽన్యో॑ఽన్యమను ప్ర పద్యే॒త యదన్యో॑ఽన్యమను ప్ర పద్యే॒తర్తు॑ర్ఋతుమను
 ప్ర పద్యే॒తర్తు॑వో మోహుకాః స్యుః [౧౧] ప్రసిద్ధమే॒వాధ్వ॑ర్యుర్దక్షిణే॒న ప్ర పద్య॑తే ప్రసిద్ధం
 ప్రతిప్రస్థాతోత్తరే॒ణ తస్మా॑దాదిత్యః షణ్మా॒సో దక్షి॑ణేనైతి షడుత్తరే॒ణోపయా॑మగృహీతో॒ఽసి
 సగ్ంసర్వో॑ఽన్యగ్ంహస్తత్యా॒య త్వే॒త్యాహో॑ఽస్తి త్రయోద॒శో మా॒స ఇత్యా॑హుస్తమే॒వ
 తత్రే॒ణాతి॑||[౧౨]

కో జీ॒వన్తి ద్వి॒స్సుశ్చ॑తుస్త్రీగ్ంశచ॑||6.5.3||

సు॒వర్గా॑య వా ఏ॒తే లో॒కాయ॑ గృ॒హ్యస్తే॑ యదృతుగ్రహ జ్యోతిరిన్త్రాగ్ని
 యదైన్త్రాగ్నిమృతుపాత్రే॒ణ గృ॒హ్ణతి॑ జ్యోతిరే॒వాఽస్మా ఉ॒పరి॑ష్టద్దధాతి సు॒వర్గ॑స్య
 లో॒కస్యా॑ఽనుఖ్యాత్యా ఓజోభృతౌ వా ఏ॒తౌ దే॒వానాం॑ యదిన్త్రాగ్ని యదైన్త్రాగ్నే గృ॒హ్యత ఓజ
 ఏ॒వాఽవ రు॑న్ధే వైశ్వదే॒వగ్ం శు॒క్రపా॑త్రే॒ణ గృ॒హ్ణతి॑ వైశ్వదే॒వ్యో వై ప్ర॒జా అ॒సా॒వాది॑త్యః శుక్రో
 యదై॒వ్వశ్వదే॒వగ్ం శు॒క్రపా॑త్రే॒ణ గృ॒హ్ణతి॑ తస్మాదసా॒వాది॑త్యః [౧౩] సర్వాః ప్ర॒జాః
 ప్రత్యజ్జే॒జుదే॑తి తస్మాధ్వ॒ర్వ ఏ॒వ మ॒న్యతే॑ మాం ప్రత్యుదగాదితి వైశ్వదే॒వగ్ం శు॒క్రపా॑త్రే॒ణ
 గృ॒హ్ణతి॑ వైశ్వదే॒వ్యో వై ప్ర॒జాస్తే॑జః శుక్రో యదై॒వ్వశ్వదే॒వగ్ం శు॒క్రపా॑త్రే॒ణ గృ॒హ్ణతి॑ ప్ర॒జాస్తే॑వ

తేజో దధాతి||[౧౪]

తస్మాదసావాదిత్యస్త్రీగంశచ్ఛ||6.5.4||

ఇన్ద్రో మరుద్భిః సాంవిద్యేన మాధ్యన్దిసే సవసే వృత్రమహన్ యన్మాధ్యన్దిసే సవసే
మరుత్వతీయా గృహ్యస్తే వార్తఘ్నా ఏవ తే యజమానస్య గృహ్యస్తే తస్య వృత్రం
జఘ్నుష ఋతవోఽముహ్యన్ధం ఋతుపాత్రేణ మరుత్వతీయానగృహ్ణాత్తతో వై స
ఋతూన్పాఽజానాద్యదృతుపాత్రేణ మరుత్వతీయా గృహ్యస్త ఋతూనాం ప్రజ్ఞాత్యై వజ్రం
వా ఏతం యజమానో భ్రాతృవ్యాయ ప్ర హరతి యన్మరుత్వతీయా ఉదేవ ప్రథమేన [౧౫]
యచ్ఛతి ప్ర హరతి ద్వితీయేన స్పృణుతే తృతీయేనాఽఽయుధం వా ఏతద్యజమానః
సగ్గ్స్సురుతే యన్మరుత్వతీయా ధనురేవ ప్రథమో జ్యా ద్వితీయ ఇషస్త్రితీయః ప్రత్యేవ
ప్రథమేన ధత్తే వి సృజతి ద్వితీయేన విధ్యతి తృతీయేనేన్ద్రో వృత్రగ్ం హత్వా పరాం
పరావతమగచ్ఛదపాఽరాధమితి మన్యమానః స హరితోఽభవథస్
ఏతాన్మరుత్వతీయానాత్మస్పరణానపశ్యత్తానగృహ్ణాత్ [౧౬] ప్రాణమేవ
ప్రథమేనాఽస్పృణుతాఽపానన్ద్వితీయేనాఽఽత్మానన్త్రితీయేనాఽఽత్మస్పరణా వా ఏతే
యజమానస్య గృహ్యస్తే యన్మరుత్వతీయాః ప్రాణమేవ ప్రథమేన
స్పృణుతేఽపానన్ద్వితీయేనాఽఽత్మానం తృతీయేనేన్ద్రో వృత్రమహన్తం దేవా అబ్రువన్మహాన్
వా అయమభూద్యో వృత్రమవధీదితి తన్మహేన్ద్రస్య మహేన్ద్రత్వగ్ం స ఏతం
మాహేన్ద్రముద్ధారముదహరత వృత్రగ్ం హత్వాఽన్యాసు దేవతాస్వధి యన్మాహేన్ద్రో
గృహ్యత ఉద్ధారమేవ తం యజమాన ఉద్ధరతేఽన్యాసు ప్రజాస్వధి శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి
యజమానదేవత్యో వై మాహేన్ద్రస్తేజః శుక్రో యన్మాహేన్ద్రగ్ం శుక్రపాత్రేణ గృహ్ణాతి
యజమాన ఏవ తేజో దధాతి||[౧౭]

ప్రథమేనాఽగృహ్ణాత్ దేవతాస్వష్టావిగంశతిశ్చ||6.5.5||

అదితిః పుత్రకామా సాధ్యేభ్యో దేపేభ్యో బ్రహ్మాదనమపచత్తస్యా
 ఉచ్ఛేషణమదదుస్తత్ప్రాశ్నాధ్నా రేతోఽధత్త తస్యై చత్వార ఆదిత్యా అజాయంత సా
 ద్వితీయమపచధ్నామన్యతోచ్ఛేషణాన్మ ఇమేఽజ్ఞత యదగ్రే ప్రాశిష్యామీతో మే
 వసీయాగ్ంసో జనిష్యంత ఇతి సాగ్రే ప్రాశ్నాధ్నా రేతోఽధత్త తస్యై
 వ్యుద్ధమాణ్డమజాయత సాఽఽదిత్యేభ్య ఏవ [౧౮] తృతీయమపచద్భోగాయ మ ఇదగ్గ్
 శ్రాంతమస్త్వితి తేఽబ్రువన్వరం వృణామహై యోఽతో జాయతా అస్మాకగ్ం స
 ఏకోఽసద్యోఽస్య ప్రజాయామృధ్యాతా అస్మాకం భోగాయ భవాదితి తతో
 వివస్వానాదిత్యోఽజాయత తస్య వా ఇయం ప్రజా యన్మనుష్యాస్తాస్వేక ఏవర్థో యో
 యజతే స దేవానాం భోగాయ భవతి దేవా వై యజ్ఞా- [౧౯] ద్రుద్రమన్తరాయన్థన
 ఆదిత్యానన్వాక్రమత తే ద్విదేవత్యాన్ప్రాపద్యంత తాన్మ ప్రతి ప్రాయచ్ఛంతస్మాదపి వధ్యం
 ప్రపన్నన్మ ప్రతి ప్ర యచ్ఛన్తి తస్మాద్ద్విదేవత్యేభ్య ఆదిత్యో నిర్భృహ్యతే
 యదుచ్ఛేషణాదజాయంత తస్మాదుచ్ఛేషణాద్భృహ్యతే తిసృభిర్ఋగ్భిర్భృహ్ణతి మాతా పితా
 పుత్రస్తదేవ తన్మిథునముల్బం గర్భో జరాయు తదేవ త- [౨౦] న్మిథునం పశవో వా ఏతే
 యదాదిత్యః ఊర్గ్ధి దధ్నా మధ్యతః శ్రీణాత్యూర్జమేవ పశూనాం మధ్యతో దధాతి
 శృతాతజ్యేన మేధ్యత్వాయ తస్మాదామా పక్వం దుహే పశవో వా ఏతే యదాదిత్యః
 పరిశ్రిత్య గృహ్ణతి ప్రతిరుద్ద్యేవాఽస్మై పశూన్గృహ్ణతి పశవో వా ఏతే యదాదిత్య ఏష
 రుద్రో యదగ్నిః పరిశ్రిత్య గృహ్ణతి రుద్రాదేవ పశూనన్తర్దధా- [౨౧] త్యేష వై
 వివస్వానాదిత్యో యదుపాగ్ంశుసవనః స ఏతమేవ సోమపీథం పరి శయ ఆ
 తృతీయసవనాద్వివస్వ ఆదిత్యేష తే సోమపీథ ఇత్యాహ వివస్వంతమేవాఽఽదిత్యగ్ం
 సోమపీథేన సమర్థయతి యా దివ్యా వృష్టిస్తయా త్వా శ్రీణామీతి వృష్టికామస్య
 శ్రీణీయాద్వృష్టిమేవాఽవ రున్ధే యది తాజక్తు స్కన్ధేద్వర్షకః పర్జన్యః స్యాద్యది

చి॒రమ॑వ॒ర్షకో న సా॑ద॒యత్య॑స॒న్నాద్ధి॑ ప్ర॒జాః ప్ర॒జాయ॑స్తే నా॒ను వ॑ష॒ట్కరోతి॑
యద॑నువ॒షట్కు॑ర్యాద్దు॒ద్రం ప్ర॒జా అ॒న్వవ॑సృజే॒న్న హృ॒త్వాఽన్వీ॑క్షే॒త యద॑న్వీక్షే॒త చక్షు॑ర॒స్య
ప్ర॒మా॒యుక॑గ్గ్ స్యా॒త్తస్మా॒న్నాఽన్వీ॑క్ష్యః॥[౧౨]

ఏ॒వ య॑జ్ఞా॒జ్ఞరాయ॑ తదే॒వ తద॑న్తర్ద॒ధాతి॑ న స॒ప్తవి॑గ్ంశతిశ్శ॥6.5.6॥

అ॒న్తర్యా॑మపాత్రే॒ణ సా॑వి॒త్రమా॑గ్ర॒యణాద్గృ॑హ్ణాతి ప్ర॒జాప॑తిర్వా ఏ॒ష యదా॑గ్ర॒యణః
ప్ర॒జానాం॑ ప్ర॒జన॑నాయ న సా॑ద॒యత్య॑స॒న్నాద్ధి॑ ప్ర॒జాః ప్ర॒జాయ॑స్తే నా॒ను వ॑ష॒ట్కరోతి॑
యద॑నువ॒షట్కు॑ర్యాద్దు॒ద్రం ప్ర॒జా అ॒న్వవ॑సృజేదే॒ష పై గా॒యత్రో దే॒వానాం॑ య॒థ్సవి॑త్రే॒ష
గా॒యత్రి॒యై లోకే॑ గృ॒హ్యతే॑ యదా॑గ్ర॒యణో యద॑న్తర్యామపాత్రే॒ణ
సా॑వి॒త్రమా॑గ్ర॒యణాద్గృ॑హ్ణాతి స్వాదే॒వైనం॑ యోసే॒ర్నిర్గృ॑హ్ణాతి విశ్వే [౧౩] దే॒వాస్తృ॒తీయగ్ం
స॒వనం॑ నోద॒యచ్ఛస్తే॑ స॒వితారం॑ ప్రాతఃస॒వన॑భాగగ్ం స॒న్తం తృ॒తీయ॑స॒వన॑మ॒భి
ప॒ర్యణ॑యన్తతో పై తే తృ॒తీయగ్ం॑ స॒వన॑ముద॒యచ్ఛన్ యత్తృ॒తీయ॑స॒వసే॑ సా॒విత్రో
గృ॒హ్యతే॑ తృ॒తీయ॑స్య స॒వన॑స్యోద్యత్యై స॒వితృ॑పాత్రే॒ణ పైశ్వదే॒వజ్కు॑లశాద్గృ॑హ్ణాతి పైశ్వదే॒వ్యో
పై ప్ర॒జా పైశ్వదే॒వః కల॑శః స॒వితా ప్ర॑స॒వానామీ॑శే య॒థ్సవి॑తృపాత్రే॒ణ పైశ్వదే॒వం
కల॑శాద్గృ॑హ్ణాతి స॒వితృ॑ప్రసూత ఏ॒వాఽస్మై॑ ప్ర॒జాః ప్ర [౧౪] జ॒నయ॑తి సోమే సోమ॒మ॒భి
గృ॒హ్ణాతి రే॒త ఏ॒వ తద॑ద్ధాతి సు॒శర్మా॑సి సుప్రతిష్ఠాన ఇత్యాహ సోమే హి
సోమ॒మ॒భిగృ॑హ్ణాతి ప్రతిష్ఠిత్యా ఏ॒తస్మి॑న్వా అపి గ్రహే మనుష్యేభ్యో దే॒వేభ్యః॑ పితృభ్యః
క్రి॒యతే॑ సు॒శర్మా॑సి సుప్రతిష్ఠాన ఇత్యాహ మనుష్యేభ్య ఏ॒వైతే॑న కరోతి బృహదిత్యాహ
దే॒వేభ్య ఏ॒వైతే॑న కరోతి నమ ఇత్యాహ పితృభ్య ఏ॒వైతే॑న కరోత్యేతావతీర్వై దే॒వతా॑స్తాభ్య
ఏ॒వైతే॑నగ్ం సర్వాభ్యో గృ॒హ్ణత్యే॒ష తే యోని॑ర్విశ్వేభ్యస్తా దే॒వేభ్య ఇత్యా॑హ పైశ్వదే॒వో హ్యే॒షః॥

[౧౫]

విశ్వే ప్ర పితృభ్య ఏ॒వైతే॑న కరోత్యేకాన్న్ విగ్ంశతిశ్శ॥6.5.7॥

ప్రాణో వా ఏష యదుపాగ్ంశుర్యదుపాగ్ంశుపాత్రేణ ప్రథమశ్చోత్తమశ్చ గృహౌ గృహ్యే
 తేప్రాణమేవాకను ప్రయన్తి ప్రాణ మనూద్యన్తి ప్రజాపతిర్వా ఏష యదాగ్రయణః ప్రాణ
 ఉపాగ్ంశుః పత్నీః ప్రజాః ప్ర జనయన్తి యదుపాగ్ంశుపాత్రేణ
 పాత్రీవతమాగ్రయణాద్గృహ్యేతి ప్రజానాం ప్రజననాయ తస్మాత్ప్రాణం ప్రజా అను ప్ర
 జాయన్తే దేవా వా ఇతైతః పత్నీః సువర్గం [౨౬] లోకమజిగాగ్ంసన్తే సువర్గం లోకం న
 ప్రాకజానన్త ఏతం పాత్రీవతమపశ్యన్తమగృహ్యత తతో వై తే సువర్గం లోకం ప్రాకజానన్
 యత్పాత్రీవతో గృహ్యతే సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞత్త్యై స సోమో నాకతిష్ఠత స్త్రీభ్యో
 గృహ్యమాణస్తం ఘృతం వజ్రజ్ఞత్వాఽఘ్నన్తన్నిరిన్ద్రియం భూతమగృన్తస్మాద్నిన్ద్రియో
 నిరిన్ద్రియా అదాయాదీరపి పాపాత్పుగ్ంస ఉపస్థితరం [౨౭] వదన్తి యద్ధృతేన పాత్రీవతగ్
 శ్రీణాతి వజ్రేణైవైనం వశే కృత్వా గృహ్యేత్యుపయామగృహీతోఽసీత్యాహేయం వా
 ఉపయామస్తస్మాదిమాం ప్రజా అను ప్ర జాయన్తే బృహస్పతిసుతస్య త ఇత్యాహ బ్రహ్మ వై
 దేవానాం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణైవాకస్మై ప్రజాః ప్ర జనయతీన్దో ఇత్యాహ రేతో వా ఇన్దూ రేత
 ఏవ తద్దధాతీన్ద్రియావ ఇ- [౨౮] త్యాహ ప్రజా వా ఇన్ద్రియం ప్రజా ఏవాకస్మై ప్ర
 జనయత్యగ్నా ౩ ఇత్యాహాగ్నిర్వై రేతోధాః పత్నీవ ఇత్యాహ మిథునత్వాయ సజూర్దేపేన
 త్వష్టా సోమం పిబేత్యాహ త్వష్టా వై పశూనాం మిథునానాగ్ం రూపకృద్దూపమేవ పశుషు
 దధాతి దేవా వై త్వష్టారమజిఘాగ్ంసన్ధన్ పత్నీః ప్రాకపద్యత తన్న ప్రతి
 ప్రాకయచ్ఛన్తస్మాదపి [౨౯] వధ్యం ప్రపన్నం న ప్రతి ప్ర యచ్ఛన్తి తస్మాత్పాత్రీవతే త్వష్టేఽపి
 గృహ్యతే న సాదయత్యసన్నాద్ధి ప్రజాః ప్రజాయన్తే నాకను వషట్కరోతి
 యదనువషట్కుర్యాద్దృద్రం ప్రజా అన్వవస్పజేద్యన్నాకనువషట్కుర్యాదశాన్తమగ్నిధోమం
 భక్షయేదుపాగ్ంశ్వను వషట్కరోతి న రుద్రం ప్రజా అన్వవస్పజతి శాన్తమగ్నిధోమం
 భక్షయత్యగ్నిస్నేష్టురుపస్థమా సీద [౩౦] నేష్టః పత్నీముదానయేత్యాహాగ్నిదేవ నేష్టరి రేతో

ద॒ధా॒తి నే॒ష్టా ప॒త్ని॒యా॒ము॒ద్గా॒త్రా స॒ం ఖ్యా॒ప॒య॒తి ప్ర॒జాప॒తి॒ర్వా ఏ॒ష య॒దు॒ద్గా॒తా ప్ర॒జానా॑ం
 ప్ర॒జన॒నా॒యాప ఉ॒ప ప్ర వ॒ర్త॒య॒తి రే॒త ఏ॒వ త॒థ్సి॒జ్ఞాత్యూ॒రుణో॑ప ప్ర వ॒ర్త॒య॒త్యూ॒రుణా
 హి రే॒తః సి॒చ్యతే॑ న॒గ్నం॒క్రి॒యో॒రు॒ముప ప్ర వ॒ర్త॒య॒తి య॒దా హి న॒గ్న ఊ॒రుర్భ॒వత్యథ
 మి॒థునీ॑ భ॒వతో॒ఽథ రే॒తః సి॒చ్యతే॑ఽథ ప్ర॒జాః ప్ర జా॒యన్తే॑||[30]
 ప॒త్నీస్స॒వర్గ॒ముప॒స్తీత॒రమి॒న్దియా॒వ ఇ॒త్యపి॑ సీ॒ద మి॒థుస్య॒ష్టౌ చ॑||6.5.8||

ఇ॒న్ద్రో వృ॒త్రమ॑హ॒న్తస్య శీ॒ర్షక॑పాల॒ముదౌ॒బ్జధ॑న్ ద్రో॒ణక॑ల॒శోఽభ॑వ॒త్తస్మా॒థ్సోమః॑ స॒మస్త॑వ॒ధన్
 హో॒రి॒యోజ॑నోఽభ॒వత్తం॑ వ్య॒చికి॑ధ॒న్జహ॑వానీ ౩ మా హౌషా ౩ మి॒తి సోఽమ॑న్య॒త
 యద్దో॒ష్యా॒మ్యామ॑గ్ం హో॒ష్యామి॑ య॒న్న హో॒ష్యామి॑ య॒జ్ఞపే॑శ॒సజ్క॑రి॒ష్యామీ॒తి తమ॑ధ్రి॒యత
 హో॒తుగ్ం సోఽగ్ని॑ర॒బ్రవీ॑న్న మ॒య్యామ॑గ్ం హో॒ప్యసీ॒తి తం ధా॒నాభి॑రశ్రీ॒ణాత్- [31] తగ్ం
 శృ॒తం భూ॑తమ॒జుహో॑ద్యద్ధా॒నాభి॑ర్హో॒రి॒యోజ॑నగ్ం శ్రీ॒ణాతి శృ॒తత్వా॑య శృ॒తమే॒వైనం
 భూ॑తజ్ఞహో॒తి బ॒హ్వీభిః శ్రీ॒ణాత్యే॒తావతీ॑రే॒వాఽస్యా॑ము॒ష్మిల్లోకే॑ కా॒మదు॑ఘా భ॒వన్త్యథో
 ఖ॒ల్వాహు॑రే॒తా వా ఇ॒న్ద్రస్య పృ॑శ్న॒యః కా॒మదు॑ఘా యద్ధా॒రి॒యోజ॑నీ॒రితి తస్మా॑ద్బ॒హ్వీభిః
 శ్రీ॒ణీయాదృ॑క్సామే వా ఇ॒న్ద్రస్య హ॑రీ సోమ॒పానౌ తయోః పరి॑ధ॒య ఆ॒ధానం
 యదప్ర॑హృ॒త్య పరి॑ధీ॒జ్ఞాహు॑యాద॒న్తరా॒ధానా॑భ్యా- [33] జ్ఞా॒సం ప్ర య॑చ్ఛే॒త్ప్రహృ॑త్య
 పరి॑ధీ॒జ్ఞాహో॒తి ని॒రాధా॑నాభ్యామే॒వ ఘా॑సం ప్ర య॑చ్ఛత్సృ॒న్నేతా జుహో॒తి యా॑తయామే॒వ
 హ్యే॒తర్హ్యధ్వ॑ర్యుః స్వ॒గాకృ॑తో యదధ్వ॒ర్యుర్జహు॑యాద్య॒థా వి॒ముక్తం పు॑న॒ర్యన॑క్తి
 తాదృ॑గే॒వ తచ్ఛీ॑ర్ష॒న్నధి ని॒ధాయ జుహో॒తి శీ॒ర్షతో హి స స॒మభ॑వద్వి॒క్రమ్య జుహో॒తి
 వి॒క్రమ్య హీ॒న్ద్రో వృ॒త్రమ॑హ॒న్థం మృ॑ద్ధై॒ పశ॑వో వై హో॒రి॒యోజ॑నీ॒ర్యధ॑న్ భి॒న్ద్యాద॑ల్పా [34]
 ఏ॒నం పశ॑వో భు॒జ్జన్త॑ ఉ॒ప తి॒ష్ఠేరన్ య॒న్న స॒మ్భిన్ద్యా॑ద్భహ॒వ ఏ॒నం పశ॑వోఽభు॒జ్జన్త॑ ఉ॒ప
 తి॒ష్ఠేరన్మ॑నసా స॒మ్బాధ॑త ఉ॒భయం క॑రో॒తి బ॒హవ ఏ॒వైనం పశ॑వో భు॒జ్జన్త॑ ఉ॒ప తి॒ష్ఠన్త
 ఉ॒న్నేత॑ర్యు॒పహ॑వమి॒చ్ఛన్తే॒ య ఏ॒వ తత్ర సోమ॑పీ॒థస్తమే॒వాఽవ రు॑న్ధ॒త ఉత్త॑రపే॒ద్ధ్యాం ని

ప॒పతి॑ ప॒శవో॑ వా ఉ॒త్తర॑పే॒దిః ప॒శవో॑ హ॒రియో॒జనీః ప॒శుష్వే॒వ ప॒శూన్పు॑తి॒ ష్టాప॑యన్తి॥[3x]

అ॒శ్రీణా॑ద॒న్తరా॑ధానాభ్యమల్పాస్సా॒స్థి ప॑యన్తి॥6.5.9॥

గృ॒హన్ వా అ॒ను పు॒జాః ప॒శవః॑ పు॒ జాయ॑న్త ఉ॒పాగ్ శ్వ॑న్త॒ర్యామా॑వ॒జావ॑యః శుక్రా॒మన్థి॒నౌ
పు॒రుషా॑ ఋతుగృ॒హసే॑కశఫా ఆదిత్యగృ॒హం గా॒వ ఆదిత్యగృ॒హో
భూ॒యిష్టా॑భిర్ఋగ్భిర్గృ॒హ్యతే॑ తస్మాద్గా॒వః ప॒శూనాం॑ భూ॒యిష్టా॑ యత్త్రి॒రుపా॑గ్ శూగ్
హస్తే॑న విగృ॒హ్యతి॑ తస్మాద్ద్వా త్రి॒నజా॑ జనయత్యథా॒వయో॑ భూ॒యసీః పితా॑ వా ఏ॒ష
యదా॑గృ॒యణః పు॒త్రః కల॑శో యదా॑గృ॒యణ ఉ॒పద॑స్యేత్కలశాద్గృ॒హ్ణీయా॑ద్యథా పితా [3x]
పు॒త్రః క్షిత॑ ఉ॒పధా॑వతి తాద్భగే॒వ తద్యత్కల॑శ ఉ॒పద॑స్యేదా॒గృయ॑ణాద్గృ॒హ్ణీయా॑ద్యథా
పు॒త్రః పిత॑రం క్షిత ఉ॒పధా॑వతి తాద్భగే॒వ తదా॑త్మా వా ఏ॒ష య॒జ్ఞస్య॑ యదా॑గృ॒యణో
యద్గృ॒హో వా కల॑శో వో॒పద॑స్యేదా॒గృయ॑ణాద్గృ॒హ్ణీయా॑దాత్మన ఏ॒వాధి॑
య॒జ్ఞన్నిష్క॑రోత్యవి॒జ్ఞాతో॑ వా ఏ॒ష గృ॒హ్యతే॑ యదా॑గృ॒యణః స్థా॒ల్యా గృ॒హ్యతి॑ వాయు॒వ్యేన॑
జు॒హోతి॑ తస్మాద్- [3x] గర్భే॒ణావి॒జ్ఞాతే॑న బ్ర॒హ్మహో॑వభృథమ॒వ యన్తి॑ పరా
స్థా॒లీర॒స్యన్త్య॑ద్వా॒యవ్యా॑ని హ॒రన్తి॑ తస్మాద్ని॒య॒జ్ఞాతాం॑ పరా॒వస్య॑న్త్యత్పు॒మాగ్ంస॑గ్ం
హ॒రన్తి॑ యత్పు॒రోరు॒చమా॑హ యథా వ॒స్యస॑ ఆహ॒రతి॑ తాద్భగే॒వ తద్గృ॑హ్జ్ఞా॒హ్యతి॑ యథా
వ॒స్యస॑ ఆహృ॒త్య ప్రా॑వహ తాద్భగే॒వ తద్యథా॑దయతి యథా వ॒స్యస॑
ఉ॒పని॑ధాయా॒వక్రా॑మతి తాద్భగే॒వ తద్యద్వై॑ య॒జ్ఞస్య॑ సా॒మ్నా య॒జుషా॑ క్రి॒యతే॑ శిథి॒లం
తద్యద్భ॒వా తద్దృ॑థం పు॒రస్తా॑దుపయామా య॒జుషా॑ గృ॒హ్యన్త ఉ॒పరి॑ష్టాదుపయామా
ఋ॒చా య॒జ్ఞస్య॑ ధృ॒త్యై॑॥[30]

యథా పితా తస్మాద్పక్రామతి తాద్భగే॒వ తద్యద్దృ॑ష్టాదశ చ॥6.5.10॥

ప్రా॒వన్యా॑ని పా॒త్రాణి॑ యు॒జ్యస్తే॑ నా॒వన్యా॑ని యా॒ని పరా॑చీనాని ప్ర॒యుజ్య॑స్తే॒ముమే॑వ

తైర్లోకమభి జయతి పరాజీవ హ్యసౌ లోకో యాని పునః ప్రయుజ్యంత ఇమమేవ
తైర్లోకమభి జయతి పునఃపునరివ హ్యయం లోకః ప్రాన్యాని పాత్రాణి యుజ్యంతే
నాన్యాని యాని పరాచీనాని ప్రయుజ్యంతే తాన్యన్వోషధయః పరా భవంతి యాని పునః [3౯]
ప్రయుజ్యంతే తాన్యన్వోషధయః పునరా భవంతి ప్రాన్యాని పాత్రాణి యుజ్యంతే నాన్యాని
యాని పరాచీనాని ప్రయుజ్యంతే తాన్యన్వారణ్యాః పశవోరణ్యమప యంతి యాని పునః
ప్రయుజ్యంతే తాన్యను గ్రామ్యాః పశవో గ్రామముపావయంతి యో పై గ్రహాణాం నిదానం
వేద నిదానవాన్భవత్యాజ్యమిత్యుక్థం తద్వై గ్రహాణాం నిదానం యదుపాగ్ంశు శగ్ంసతి
త- [౪౦] దుపాగ్శ్వంతర్యామయోర్యదువై చస్తదితరేషాం గ్రహాణామేతద్వై గ్రహాణాం
నిదానం య ఏవం వేద నిదానవాన్భవతి యో పై గ్రహాణాం మిథునం వేద ప్ర ప్రజయా
పశుభిర్మిథునైర్జాయతే స్థాలీభిరన్యే గ్రహ గృహ్యంతే వాయవ్యైరన్య ఏతద్వై గ్రహాణాం
మిథునం య ఏవం వేద ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయత ఇన్తస్త్వష్టుః
సోమమభీషహాపిబధ్న విష్వజ్- [౪౦] వ్యార్చ ఛధ్న ఆత్మన్నారమణన్నావిన్దధ్న
ఏతాననుసవనం పురోడాశానపశ్యత్తాన్నిరవపత్తైర్వై స ఆత్మన్నారమణమకురుత
తస్మాదనుసవనం పురోడాశా నిరుప్యంతే తస్మాదనుసవనం పురోడాశానాం
ప్రాశ్నేయాదాత్మన్నేవాకరమణజ్కరుతే నైనగ్ం సోమోతి పవతే బ్రహ్మవాదినో వదంతి
నర్చా న యజుషా పజ్జైర్కరాప్యతేకథ కిం యజ్ఞస్య పాజ్కత్వమితి ధానాః కరమ్భః
పరివాపః పురోడాశః పయస్యా తేన పజ్జైర్కరాప్యతే తద్యజ్ఞస్య పాజ్కత్వమ్||[౪౧]

భవంతి యాని పునశ్శగ్ంసతి తద్విష్వజ్కృత్తుర్దశ చ||6.5.11||

ఇన్తో వృత్రాయాన్యైర్వై యజ్ఞేన సువర్గాయేన్తో మరుద్భిరదితిరన్తర్యామపాత్రేణ ప్రాణ ఉపాగ్ంశుపాత్రేణేన్తో
వృత్రమహంతస్య గ్రహన్ప్రాన్యాన్యేకాదశ||11||

ఇన్తో వృత్రాయ పునర్ ఋతునాన్హ మిథునం పశవో నేష్టః పత్నీముపాగ్ంశ్వన్తర్యామయోర్ద్విచత్వారిగ్ంశత్||౪౨||

ఇన్తో వృత్రాయ పాజ్కత్వమ్||

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి షష్ఠ కాణ్డే పంచమః ప్రశ్నః॥